

 TROMS fylkeskommune ROMSSA fylkkesuohkan		Tromsø maritime skole		Dok.id.: .6.7.1
Vurderingsveiledning for D5L og D5LA				Dok.type: Styringsdokumenter
Utgave: 3.02	Skrevet av: Harry Haugen	Gjelder fra: 28.04.2015	Godkjent av: Asbjørn Rikardsen	Sidenr: 1 av 7

1. Eksamensoppgaven og vurdering av besvarelsen

Kandidaten skal få vist at hun/han kan faget sitt ved å *anvende* kunnskapene sine i en faglig sammenheng eller det man vil kalle "virkelighetsnære situasjoner". Dette vil si at oppgavene krever at kandidaten må hente fram kunnskapsbiter fra ulike deler av faget og bruke disse i den situasjonen som er gitt.

Problemstillingene / oppgavene er ment å utfordre kandidatens kompetanse etter det som kan forventes etter D5/L opplæring. Vurderingen av besvarelsene skal forholde seg til denne kompetansen.

Når sensor skal vurdere besvarelsen til kandidatene er det ikke alltid like lett å finne ut om kandidaten virkelig forstår faget. Det er derfor vesentlig at kandidaten forklarer og begrunner de valgene og løsningene som gjøres. Videre er det viktig at kandidatene skriver ned de vurderingene som er gjort og/eller trekker inn de nødvendige beregninger, forskrifter og bestemmelser etc. som er relevant for å vise at man "eier" fagområdet.

Det forventes at fagpersoner kan arbeide uten detaljert instruksjon. Oppgavene i en eksamen vil i størst mulig grad være utformet slik at de skal prøve om eksaminandene kan velge framgangsmåter og blant annet ved å bruke hjelpemidler, komme fram til faglig gode løsninger i tråd med det som ventes i arbeidslivet.

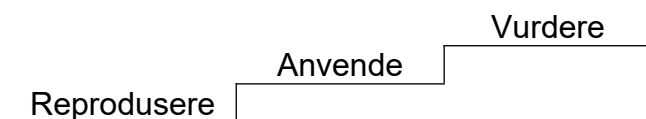
Kandidatene må *beskrive* hvordan de går fram når de løser oppgavene, de må *begrunne* det de gjør ut fra det de kan av faglig teori og *vurdere* den måten oppdraget er løst på. Dette innebærer at kandidaten selv må se konsekvensene av de valg som er gjort og foreta en egenvurdering av kvaliteten på de løsningene som er valgt. Kvalitet omfatter i denne sammenhengen, i tillegg til den rent faglige kvaliteten, også økonomi, materiell og personellmessig ressursutnyttelse, belastninger på det ytre miljøet og arbeidsmiljøet.

Det er også viktig å vite hvor grensen for egen kompetanse går og når man bør søke råd hos andre. Kandidatens evne til å vurdere hvor deres eget ansvarsområde slutter og andres begynner, er derfor et element som trekkes inn i vurderingen når det utfordres på dette i oppgaven.

En besvarelse som er ryddig og preget av orden vil bli vektlagt.

Kunnskapsstigen (læringsstigen)

Kunnskapsstigen står sentralt i utviklingen av læreplanene, ved oppbygging av eksamensoppgaver og ved sensurering av besvarelser. Kunnskapsstigen prøver å kategorisere kunnskaper og anvendelse av disse på forskjellige nivåer. Dette kan forenklet se slik ut:

Blooms kunnskapsstige

Her følger en kort veiledende beskrivelse av hva kandidatene gjør når de besvarer oppgaver på de forskjellige nivåene:

- Reprodukere: På det laveste nivået må for eksempel kandidatene *gjengi* viktig fagstoff, *beskrive* og *liste opp* tillært kunnskap, foreta enklere *beregninger*, *kjenne igjen* komponenter i et skjema osv.
- Anvendelse: På mellomnivået må kandidatene for eksempel *forklare* hvordan et system fungerer, *gjøre rede for* løsninger, *anvende* kunnskap/teori for å løse et problem, foreta *beregninger* (som faglig sett er mer krevende i forhold til beregninger under reproduksjon) osv.
- Vurdere: På det høyeste nivået må kandidatene for eksempel utfordres til å *vurdere* en situasjon, sette løsninger opp mot hverandre (*drøfte*), tolke feilsymptomer og *analysere* seg fram til løsninger, *begrunne valg* man gjør og *redegjøre* for konsekvenser av sine valg osv.

Dette er ment som veiledende eksempler og må leses med tanke på at det *ikke* er satt i en konkret sammenheng/situasjon.

2. Karaktergradene

Besvarelsen vurderes ut fra en karakterskala som går fra 0 til 6. Det brukes bare hele tallkarakterer. Bestått i skolesammenheng tilsvarer karakterene 2 til 6. Karakterene har følgende innhold:

- **Over middels måloppnåing i faget:**

Karakteren 6 og karakteren 5. Karakteren 6 gir uttrykk for svært høg måloppnåing i faget. Eleven/privatisten/kandidaten viser sjølvstende og utmerkjer seg spesielt. Karakteren 5 gir uttrykk for høg måloppnåing i faget, men eleven/privatisten/kandidaten viser noko mindre sjølvstende.

- **Middels måloppnåing i faget:**

Karakteren 4 og karakteren 3. Karakteren 4 gir uttrykk for middels eller noko over middels måloppnåing i faget. Karakteren 3 gir uttrykk for noko under middels måloppnåing i faget.

- **Under middels måloppnåing i faget:**

Karakteren 2 eller karakteren 1. Karakteren 2 gir uttrykk for mangelfull og usikker måloppnåing i faget. Karakteren 1 gir uttrykk for svært svak og utilstrekkeleg måloppnåing i faget.

- **Inga måloppnåing i faget:**

Karakteren 0.

Det skal berre brukast heile talkarakterar. Bestått tilsvarer karakterane 2 - 6. Departementet kan i spesielle tilfelle bestemme ei anna grense for bestått.

4. Presisering av karaktergradene

Her følger en oversikt som beskriver mer konkret vurderingskriteriene for de forskjellige karaktergradene (gruppene).

Karakteren 5 eller 6 – over middels måloppnåelse

Eksaminandene må:

- vise inngående og underbygde fagkunnskaper i besvarelsen
- vise at de forstår og kan anvende fagkunnskapene sine
- organisere og kombinere stoff fra ulike kilder og emneområder ved løsning av oppgaven
- vise forståelse for sammenhenger og problemstillinger i faget slik at de kan foreta en helhetsvurdering
- vise selvstendighet, kritisk sans og kreativitet
- vurdere sine svar og se konsekvenser når dette er nødvendig
- vise at de mestrer utfordringene som gis

Karakteren 3 eller 4 – middels måloppnåelse

Eksaminandene må:

- vise middels eller varierende grad av underbygde fagkunnskaper i besvarelsen
- vise at de i noen grad kan anvende fagkunnskapene sine
- i noen grad kunne organisere og kombinere stoff fra ulike kilder og emneområder ved løsning av oppgaven
- i noen grad vise forståelse for sammenhenger og problemstillinger i faget
- vise evne til kritisk refleksjon over åpenbare feil
- vise at de i noen grad mestrer utfordringene som gis

Karakteren 1 eller 2- under middels måloppnåelse

Eksaminandene:

- viser mangelfulle fagkunnskaper og utilstrekkelig måloppnåelse i besvarelsen
- viser at de i liten grad forstår og kan anvende fagkunnskapene sine
- viser manglende forståelse og manglende evne til å anvende delkompetanse i en sammenheng
- viser liten grad av selvstendighet, kritisk sans og kreativitet
- kan ikke vurdere sine svar og konsekvensene når dette er nødvendig

Karakteren 0 – ingen grad av måloppnåelse

Ingen grad av måloppnåelse i faget.

5. Anbefalt vurderingsprosess

Fase 1. - inndeling i grupper

Vurderingen skal gi uttrykk for i hvilken grad eksaminanden har nådd de målene som han/hun faktisk prøves i. Før en detaljert vurdering anbefales sensorene å grov-sortere alle besvarelsene og dele dem inn i tre grupper:

- over middels grad av måloppnåelse
- middels grad av måloppnåelse
- under middels grad av måloppnåelse (og ingen grad av måloppnåelse)

Hvis oppgaveprodusentene (nemnda) ønsker å presisere spesielle vurderings-kriterier i tillegg til felles mål og mål i læreplanen, kan dette komme fram i tilknytning til selve eksamensoppgavene og/eller i annen informasjon.

Fase 2. - endelig vurdering

Etter første helhetsinntrykk (grovsorteringen) vurderes de enkelte besvarelsene innenfor hver gruppering nærmere.

Eksamensoppgaven er delt inn i oppgaver med flere deloppgaver. Det er ikke slik at de enkelte deloppgavene skal vurderes hver for seg og vektas eller gis poeng etter "riktige" og "gale" svar. Det er heller ikke slik at hvis eksaminandene har så og så mange deloppgaver "riktige", vil eksaminandene få den og den karakteren.

Sensorene skal ta utgangspunkt i helheten i besvarelsen og vurdere den sentrale faglige kompetansen. Sensorene skal vurdere kandidatens evne til å få fram hvordan hun/han bruker kunnskapene sine til å løse oppgavene. Vurderingen skal være en total og helhetlig vurdering av kandidatens besvarelse sett i forhold til de utfordringene (målene) oppgavene gir.

Til hjelp i dette arbeidet følger vedlagt et *vurderingsskjema* som alle sensorene er oppfordret til å bruke. Vurderingsskjemaet er utviklet med tanke på at sensorenes vurdering vil bli knyttet opp mot de kunnskaper kandidatene viser, i hvilken grad kandidatene greier å anvende kunnskapene og til sist om kandidatene viser en større forståelse ved å vurdere eget arbeid.

6. Styrende dokumenter ved sensurering

Ved sensurering av besvarelser må sensorene være kjent med følgende dokumenter som er styrende for vurderingsarbeidet:

[7.10.3 D5L,, læreplaner, direktelenke sjøfartsdirektoratet.](#)

[7.10.4 Emneplaner og relevant ekstern styringsdokumentasjon for D5L , D5LA og praktisk utsjekk](#)

[7.10.5 Praktisk utsjekk-D5L/A](#)

VURDERINGSSKJEMA for faget:

Skole:

Eksaminand nr:

Karakterforslag:

--	--	--	--	--

FØRSTE HELHETSINNTRYKK:**Kunnskapsgrunnlag**

- Viser systematisk fremgangsmåte og nøyaktighet
- Kan gjengi og beskrive fagkunnskap

Begrunnelser:**Forståelse/ anvendelse**

- Viser forståelse og evne til å anvende fagkunnskap
- Viser evne til å bruke dokumentasjon og hjelpemidler

Vurdering

- Viser faglig kreativitet og selvstendighet
- Ser konsekvenser for individ, samfunn og miljø av de faglige valg
- Viser evne til å vurdere og trekke faglige konsekvenser

HELHETSVURDERING:*(Oppsummering)*